І чужому научайтесь, Свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. 07303 434-0237 434-0807 УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: BArcly 7-4125 УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXIX. Ч. 90. TWO SECTIONS (SECTION I) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 13-го ТРАВНЯ (MAY) 1972 No. 90. VOL. LXXIX.

У ДЕНЬ МАТЕРІ

МОЇЙ МАМІ

Пішов я в світ . . .
Туга за руку вивела із хати,
Якась нестримна сила рвала в даль;
Я йшов престоли царські здобувати,
Я вірив в себе, вірив в світ. А жаль
Г смуток гордо кинув за собою.
Й тебе я кинув . . .

А мені в дорозі
Світило ясно сто промінних звізд,
І син твій, мамо, не дрижав в тривозі,
Ишов сміло в сонце, до орлиних гнізд . . .
І блідли мої зорі, гасли тихо,
Я сам зривав їх, розбивав, гасив;
Дорогу темінь стала залягати,
Одна зоря мені остала . . .
Мати!

Та зоря — ти! Хоч нас ділили милі,
Шуми між нами океан розлуки —
В годині яви, в сну томлячій хвилі
Чую на скроні твої добрі руки . . .
Тому не вернусь втомлений з дороги;
Хоч як об камінь окривавив ноги,
Хоч йдуть зо мною бур весняних втрати,
Хоч доганяють якісь тихі жалі —
І доки будеш ти мені сіяти,
Я піду далі! . .

СТЕПАН ЧАРНЕЦЬКИЙ

— КОРОТКІ ВІСТКИ —

П'ятниця, 12 травня 1972

У ПАЛАТІ РЕПРЕЗЕНТАНТІВ КОНГРЕСМЕН Джеймс Говард, демократ, вніс законопроєкт, за яким чужоземні рибальські судна мали б право ловити рибу поблизу берегів ЗСА на віддалі не ближче, як за 200 миль. За теперішнім законом такі судна можуть ловити рибу на віддалі 3-х миль від американських берегів.

НЕВІДОМО КИМ АБО ЯК СПРИЧИНЕНИЙ ВОГОНЬ знищив передвиборчу кватиру сенатора - республіканця Джона Тавера в Остін, Тексас. Сенатор повідомив, що в тій пожежі він втратив адресарі і взагалі матеріяли, що стосувались виборчої кампанії і це може негативно відбитись на його передвиборчих заходах.

У САН ХОЗЕ, КАЛІФ., ТРИВАЄ СУДОВА розправа над негритянською активісткою Анджелою Дейвіс, яку обвинувачено в принесенні зброї до залі суду та в сприянні задуманої в'язнями втечі з тюрми. Під час спроби тієї втечі виникла перестрілка та були вбиті. Тепер суд досліджує місця перебування підсудної після того випадку. Її було задержано аж у Ню Йорку.

ГЕНЕРАЛЬНИЙ СЕКРЕТАР ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ КУРТ ВАЛЬДГАЙМ ПЕРЕСТЕРІГ, щоб невідповідною пресово - телевізійною кампанією проти наркотиків і злочинства не штовхати декого в обійми тих лих. Курт Вальдгайм звернув увагу, що невміло ведена пропаганда може викликувати у наївних молодих слухачів зацікавлення й охоту „спробувати" наркотиків чи виконати якийсь злочин.

ГЕНЕРАЛЬНИЙ СЕКРЕТАР ОН КУРТ ВАЛЬДГАЙМ СТАРАЄТЬСЯ включити Об'єднані Нації в заходи щодо замирення у В'єтнамі. Він конферував з усіма 5-ма амбасадорами великодержав, які мають постійне місце в Раді Безпеки ОН, при чому з амбасадором Комуністичного Китаю Хуангом Хуа нараджувався 10 травня ц. р. цілу годину. Обидва відмовились будь - що сказати про ту нараду, але загально вважають, що мова була там тільки про В'єтнам. Курт Вальдгайм відбув теж конференцію із амбасадорами 10-ох держав, не-постійних членів Ради Безпеки ОН.

У ПІВНІЧНОМУ В'ЄТНАМІ СВЯТКУВАТИМУТЬ 19 травня ц. р. роковини народин покійного його президента-засновника Хо Ші Міня, який визволив В'єтнам з-під французького колоніяльного стану. Загально вважають, що північно - в'єтнамські комуністичні війська будуть старатися здобути до того часу місто Хуе, щоб там проголосити „столицю" комуністичного уряду для Південного В'єтнаму.

ПАПА ПАВЛО VI СТРИВОЖЕНИЙ станом Римо-Католицької Церкви в Америці. Тижневик „Ль'Оссерваторе делля Доменіка", який є органом Ватикану й авторитетним виразником становища Папи, в чорних барвах змальовує відносини в тій Церкві: „Майже щоденно часописи повідомляють про нові нещастя — духовники покидають свою паству, щоб одружуватись, черниці залишають монастирі, церковні школи закриваються з браку вчителів або фондів".

ІТАЛІЙСЬКІ ПОЛІТИЧНІ ПАРТІЇ МЕТУШАТЬСЯ, щоб не допустити до такої нової кризи, яка примусила б розв'язати тількищо обраний новий парлямент і розписати ще одні вибори, яких ніхто не хоче. Тому загально вважають, що вдасться створити новий центро-лівий уряд під головуванням якогось видатного члена найбільшої італійської Християнсько - демократичної партії.

ШИРОКО РОЗГОРТАЄТЬСЯ ОРГАНІЗАЦІЙНА КАМПАНІЯ УНС

До п'ятниці, 12-го травня, наспіло до Головної Канцелярії УНС вже 112 аплікацій нових членів за травень. Загальна кількість приєднаних нових членів у цьому році, разом із 1,143 новими членами, прийнятими в перших чотирьох місяцях року, осягнула в тому дні 1,255. Цим самим , до мети членської кампанії першого півріччя, яку визначено на 2,600 членів, бракує ще 1,345 членів.

В останніх днях прислали більші групи аплікацій: Михайл Семків, секретар 379-го Відділу в Чикаго — 5, Роман Крупка, новий постійний організатор УНС з Ню Йорку — 5, Степан Касіян, секретар 125-го Відділу в Чикаго — 4 та 6 аплікацій — гол. радний і обласний організатор Степан Гавриш, який теж допоміг придбати 6 інших нових членів до 340-го Відділу Українців Євангеликів в Нюарку, де тепер С. Гавриш співпрацює з місцевими союзовими Відділами у членській кампанії.

ПОДВІЙНИЙ ЮВІЛЕЙ ПЕРВОІЄРАРХА УПЦ В ЗСА МИТРОПОЛИТА МСТИСЛАВА

Цієї неділі, 14-го травня, сповняться 30 років архипастирського служіння Первоієрарха Української Православної Церкви в З'єднаних Стейтах Америки та Української Автокефальної Православної Церкви в світі ВПреосвященнішого Владики Митрополита Мстислава. Минулого місяця, 10-го квітня, Владика Митрополит Мстислав вступив у 75-ий рік життя. З нагоди цього подвійного ювілею українці православного та інших віровизнань з'єднують свої серця і голоси у щирому бажанні:

НА МНОГІЇ ЛІТА, ВЛАДИКО!

Л. Патрик Грей, новий директор Еф-Бі-Ай, плянує провести низку змін в політиці і в тактиці цієї установи

Вашингтон. — Призначений президентом Ніксоном на діючого директора Федерального Бюра Інвестигацій Л. Патрик Грей, 3-ій, сповістив у пресовому інтерв'ю 11 травня ц.р., що він плянує провести низку змін в діяльності і вигляді очолюваної ним установи, зокрема в її політиці і тактиці, які останнім часом були критиковані деякими ліберальними колами. В цій справі Грей започаткував уже розмови із працівниками керівних органів Еф-Бі-Ай й обговорює з ними запропоновані ним же тринадцять пунктів заплянованих реформ. Водночас Грей, який є також заступником генерального прокуратора ЗСА, сповістив, що він переводить разом із собою до керівництва Федерального Бюра Інвестигацій дотеперішнього спеціяльного асистента Барбару Л. Гервіг і свого екзекутивного асистента Дейвіда Д. Кінлі. Третім його асистентом в керівництві Еф-Бі-Ай буде Деніел М. Армстронг. Грей плянує між іншим притягнути до праці в Еф-Бі-Ай більше негрів і порторикан, як спеціяльних агентів як також американських індіян. Рівночасно він є за тим, щоб приймати на працю жінок. Мав би бути також створений спеціяльний дорадчий комітет, складений із представників науки, Конгресу, правників та інших. Заявив Грей також за більшим допущенням публічної опінії у діяльність Еф-Бі-Ай. Найменована Греєм на спеціяльного асистента в керівництві Еф-Бі-Ай Барбара Линн Гервіг, правник за фахом, старалася про працю в Еф-Бі-Ай зараз після закінчення студій, але тоді одержала відповідь, що жінок на працю в цій установі не приймають. Народжена в Лос Анджелес 1944 року, вона закінчила в 1967 році Стенфордський Університет і з 1970 року почала працювати в департаменті юстиції.

Палата Репрезентантів схвалила піднести мінімальну платню

Вашингтон. — Палата Репрезентантів схвалила у четвер 11 травня внесений республіканськими конгресменами законопроєкт про підвищення заробітної платні для майже всіх малоплатних працівників, крім сільського господарства, з 1 долара 60 центів до 1 дол. 80 центів у цьому році, а з наступного року — до 2 долярів за одну годину праці. Однак, Палата Репрезентантів не підтримала внеску поширити цей же закон на тих робітників, які й нині є немов „поза законом", головно службовців стейтових і місцевих урядів, хатньої прислуги, обслуги пралень та ін. Для них також не буде загарантованого державою права на додаткові години праці („овертайм"). Подібний законопроєкт випрацювала також Сенатська комісія праці й суспільної опіки, і є всі вигляди, що він буде схвалений Сенатом. Конгресмени — демократи пропонували в Палаті Репрезентантів охопити схваленим законопроєктом і службовців стейтових і ін. урядів, а також хатніх робітників, яких наймають на працю, але цей внесок не був схвалений більшістю. За законопроєкт проголосувало 330 конгресменів, проти нього голосували

СЕКРЕТАР ВНУТРІШНІХ СПРАВ ЗАТВЕРДИВ ПЛЯН НАФТОПРОВОДУ ЧЕРЕЗ АЛЯСКУ

Вашингтон. — Секретар внутрішніх справ Роджерс Мортон затвердив плян прокладення нафтопроводу через Аляску. Хоча той плян викликав чимало застережень, головно з причини можливого занечищення природи на Алясці, секретар Р. Мортон сказав, що це необхідне „в національному інтересі", бо ЗСА вже потребують більшої кількости нафти. Консерватори природи, які й раніше виступали проти такого пляну, заявляють, що вони вирішуватимуть справу в суді.

МОСКВА І ПЕКІН ПРОТЕСТУЮТЬ, НІКСОН ПОЇДЕ ДО МОСКВИ

Москва. — Совєтський уряд проголосив деклярацію у зв'язку з замінуванням Америкою портів Північного В'єтнаму й поширив її через агенцію ТАСС-а. У тій деклярації Москва таврує „поширення (Америкою) агресивних акцій у В'єтнамі", які можуть довести до „поважних комплікацій у ситуації в Південній Азії та глибоких наслідків для міжнародного миру і безпеки". В дальшому совєтський уряд „рішуче" вимагає, щоб ЗСА припинили блькаду північно-в'єтнамських портів та привернули свободу плавби на міжнародних водах й обіцяє далі „потрібну допомогу геройському в'єтнамському народові". Одночасно у Пекіні оприлюднено листа, що його комуно-китайський амбасадор в Об'єднаних Націях Хуанг Хуа переслав генеральному секретареві ОН Куртові Вальдгаймові та американському амбасадорові в ОН Джорджові Бушеві. Замінування в'єтнамських портів називається там „актом агресії, абсолютно недопускальним з погляду міжнародного права". В деклярації китайського уряду називається Америку „агресором" ,а замінування портів „провокацією". Але поруч із тими словесними протестами нема змін у взаєминах між ЗСА і СССР та Комуністичним Китаєм. Совєтські урядовці співпрацюють з групою американських фахівців, які викінчують у Москві остаточні технічні деталі відвідин президента Ніксона в СССР. Ані в совєтській ані комуно-китайській заяві нема ніяких познак ультиматуму. У зв'язку з відбутими в тому самому дні відвідинами у Білому Домі совєтського міністра торгівлі Ніколая Патолічева й амбасадора СССР у Вашингтоні Анатоля Добриніна однаково західні обсерватори у Москві, як американські пресові коментатори одностайно стверджують, що останні події у В'єтнамі покищо не перешкоджують подорожі президента Ніксона до Москви. Ця подорож відбудеться — якщо не станеться ще якісь непередбачені драматичні зміни.

През. Ніксон відбув у Білому Домі розмову з міністром й амбасадором СССР

Вашингтон. — В четвер 11 травня ц. р. президент Р. Ніксон прийняв на офіційній авдієнції Ніколая Патолічева, міністра закордонної торгівлі Совєтського Союзу і члена Центрального Комітету КПСС, який прибув до Білого Дому разом із совєтським амбасадором до ЗСА Анатолієм Ф. Добриніним. Відбулася розмова през. Ніксона з Патолічевим і Добриніним в присутності трьох дорадників Президента і тривала 55 мінут. Згідно з повідомленням Білого Дому відвідини Патолічева були куртуазійними, відбувалися в сердечній атмосфері і розмова стосувалася питань збільшення американсько-совєтської торгівлі. Не заторкувано ані справи В'єтнаму, ані теж справи поїздки през. Ніксона до Москви, що мала б початися 22 травня ц. р. В тому ж часі, як відбувалася ця розмова, совєтський уряд проголосив свою заяву із засудженням плянів през. Ніксона замінувати порти Північного В'єтнаму. Запитаний журналістами після розмови в Білому Домі міністер Ніколай Патолічев, чи справа відвідин през. Ніксона в Москві є далі актуальною, відповів що „ми — тобто совєтський уряд — не мали ніколи ніяких сумнівів щодо цього" і „я не знаю, чому ви про це питаєте. Невже ви сумніваєтеся в цьому?" Для звітування про відвідини Патолічева і Добриніна в Білому Домі були запрошені репортери американських газет і пресових агенцій, як також фотографи. Білий Дім і державний секретаріят відмовилися подати свої коментарі про політичне значення цих відвідин.

З Гайфонгу випливли 5 кораблів, — наступ комуністів продовжується

Вашингтон. — З головного порту Північного В'єтнаму „Гайфонгу випливли 5 кораблів поки скинені туди американські міни стали активними, але 31 кораблів залишилися там — заявив речник Пентагону Джері Фрідгейм. З отих 5-ти кораблів — чотири були совєтськими, два танкери й два вантажні кораблі. Якщо кораблі в порті Гайфонгу будуть далі заякорені, то їм не грозить небезпека, але коли б вони хотіли тепер виплисти, то можуть наїхати на міну. Американські стежні літаки ствердили, що 25 чужих кораблів знаходяться в дорозі до Південної Азії. — годі покищо ствердити, чи вони націлені до портів в Північному В'єтнамі. Всі вони попереджені про небезпеку. Північні в'єтнамці, мабуть, розпочали акцію вивільнення мін, але з американського боку заявлено, що негайно будуть скинені туди нові міни. Американські речники відмовилися подати будь-які технічні подробиці, як це відбувається і які саме роди мін застосовано супроти портів у Північному В'єтнамі. — Тим часом у Південному В'єтнамі комуністи повели дальші атаки у супроводі танків проти міста Анлок. Американське летунство продовжувало масові нальоти однаково на комуністичні наземні позиції у Південному В'єтнамі, як на шляхи, склади, збірники й інші т. п. об'єкти у Північному В'єтнамі. Все ж, Ганой і Гайфонг не були бомбардовані.

Лідери Сенату звітували про свою подорож до Китаю

Вашингтон. — Замирення у В'єтнамі є передумовою для покращання американсько-китайських відносин — ствердив голова демократичної більшости у Сенаті Майкел Менсфілд. Він звітував 11 ц. м. у Сенаті про свою подорож до Комуністичного Китаю, яку відбув разом із лідером республіканської меншости, Гю Скоттом. Вони відвідали Пекін і 5 інших міст у Китаї і їхня подорож тривала 1 6днів. В усіх розмовах з китайським прем'єром Чжу Ень-лаєм і заступником міністра закордонних справ Чіяо Куан-хуа домінувала проблема В'єтнаму й комуно-китайський прем'єр не залишав ніякого сумніву, що поки не настане мир у В'єтнамі не можна нормалізувати американсько-китайських взаємин. Він підкреслював, що Китай підтримує Північний В'єтнам і переконував названих американських сенаторів, що скорше чи пізніше все одно американці залишать Південну Азію, а тоді настануть умови для співпраці. Сенатор Гю Скотт звертав увагу у своїй промові на динамічну китайську культуру на основі розбіжності, ,снуючі у світоглядах китайців і американців.

УНС СХВАЛЮЄ РІШЕННЯ ПРЕЗИДЕНТА НІКСОНА ЩОДО В'ЄТНАМУ

Джерзі Сіті. — „Пане Президенте! Наш головний Екзекутивний Комітет цілосердечно піддержує Ваші зусилля охоронити американські війська і безборонних цивільних перед розбещеною і неспровокованою військовою агресією північно-в'єтнамських комуністів. Ми схвалюємо акцію, скеровану на перемогу над наїзниками та на остаточне закінчення війни" — сказано в телеграмі головного предсідника Українського Народного Союзу Йосипа Лисогора, висланій президентові Ричардові Ніксонові в четвер, 11-го травня. Затруднені в Головній Канцелярії УНС головні екзекутивні урядовці, схвалили вислати президентові Ніксонові таку телеграму, рівночасно висловили заохоту всім своїм членам, щоб і вони висилали Президентові подібні телеграми, долучуючи свій голос до тієї „мовчазної більшости", яка прагне закінчення в'єтнамської війни перемогою над комуністичною агресією, а не капітуляцією перед нею.

Студенти-українці Клівленду демонстрували в обороні людських прав

Клівленд, Огайо. — З ініціятиви Студентської Громади ім. А. Коцка, був створений окремий Комітет для переведення демонстрації проти найновіших арештів в Україні. Напередодні маніфестації, 15 студентів перевели одноденну голодівку, яку закінчили з початком маніфестації. В демонстрації, що відбулася 22-го квітня, взяло участь 400 осіб. Програму започаткував Михайло Мигелич, голова Комітету коротким поясненням про ціль демонстрації. Олесь Черінь, член екзекутиви ТУСМ-у, виголосив головну промову. Отець Ганкевич, парох православної парафії св. Володимира, виступив з коротким рефератом, заторкуючи тепершні переслідування в Україні й конечність піддержувати наших братів за залізною заслоною. Маестро Григорій Китастий відспівав козацьку думу 17-ого століття в супроводі бандури. Студенти Петро Радзикевич і Юрій Полянський заспівали пісню, яку вони скомпонували на тему арештів в Україні. Студенти Ігор Оліяр і Маруся Кліщук деклямували вірші Симоненка. Представники литовських і хорватських студентів привітали присутніх і висловили конечність співпраці студентських організацій. Відтак відбувся похід довкола видавництва, який провадили студенти в чорних тогах, несучи чорну домовину із написом „Алла Горська". Демонстрація закінчилася відспіванням українського національного гимну і „Не пора". Перебіг демонстрації передавали опісля телевізійні й радієві стації.

ПАРАФІЯ СВ. ІВАНА ХРЕСТИТЕЛЯ БЕРЕ АКТИВНУ УЧАСТЬ В ЗБІРЦІ НА ФКУ

Нюарк, Н. Дж. — На недавніх сходинах Парафії Св. І. Хрестителя в Нюарку Н.Дж., ухвалено пожертву в сумі 1000 долярів на Фонд Катедри Українознавства. Пропозицію прийнято одноголосно і без дискусії. Отець Михайло Гринчишин, як парох, вручив чека в руки крайового координатора адв. Нестора Олесницького та заявив, що кожний парафіянин, котрий схотів би пожертвувати на ФКУ, може скласти свою пожертву в руки отців парохії. Отець Гринчишин має надію, що і другі парохії включаться у великий рух ФКУ.

Рівночасно в Нюарку і другі пожертви вплинули. Пані Іванна Джус, обіцюючи більше з часом, пожертвувала 500 долярів. Панство Лукови з Ірвінгтону, задеклярували 1000 долярів, змісця вплатили 500. Володимир Баранецький задеклярував 1000, а Богдан Бураччинський 250. Федір Вислоцький вплатив 100, а Дмитро Гривняк задеклярував 100 долярів.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

ВІДКРИТТЯ ПАРАФІЯЛЬНОГО ОСЕРЕДКУ

Чикаго. — Українська католицька парохія св. Володимира й Ольги, що притримується традиційного старого календаря, придбала завдяки жертвенности вірних площу й будинок під парафіяльний Осередок. Благословення будинку й площі відбудеться при Захід Чикаго евню і Оклей бульварі в неділю 30 квітня після врочистого Богослужения. На будову власного церковного храму парафіяни склали вже 648 000 долярів.

МИКОЛА ПОНЕДІЛОК ВИСТУПАТИМЕ В ЕДМОНТОНІ

Едмонтон. — Газета „Український Голос" з 10-го травня повідомила, що „письменник - гуморист Микола Понеділок із Ню Йорку буде в Едмонтоні в днях 19 й 21 травня, і буде читати свої гумористичні твори". Літературні вечори відбудуться в авдиторії св. Івана в п'ятницю 19 і в залі УНО у неділю 21 травня. Микола Понеділок приготовив для видання нову книжку своїх оповідань.

ВЕЧІР МУЗИКИ, ПІСНІ І РОЗВАГИ В ЛМКЛЮБІ В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — Заповідженний на п'ятницю 12 травня ц. р. вечір музики і розваги має охоплювати також пісню. У програмі вечора були передбачені виступи визначних студентів Українського Музичного Інституту — кляси фортепіяну пані Ольги Чипак — Марічки та Олега Соханів, як також тенора Антона Юркова, що йому акомпаніюватиме при фортепіяні проф Євген Крахно. Актуальні фейлетони читатиме Іван Керницький-Ікер, вступне слово — інж. Іван Жуковський. Початок — година 7.30 вечора.

ВШАНУВАННЯ ДВОХ ПОМЕРЛИХ ЧЛЕНІВ УКРАЇНСЬКОГО ІНСТИТУТУ АМЕРИКИ

Ню Йорк. — На суботу 13 травня год. 3:30 попол. призначено вшанування двох померлих членів Українського Інституту Америки, — Михайла Турянського і д-ра Романа Стахури. На жалібних сходинах виступлять Йосип Лисогір, Юліян Ревай і Михайло Островерха.

УКРАЇНСЬКА ПУБЛІЧНА ЗБІРКА

Вінніпег. — Суспільна Служба Українців Канади одержала й цього року право на публічну, прилюдну збірку фондів на вулицях і площах міст Канади, так зв. Таг Дей. Збірка буде проведена в суботу 3-го червня 1972 року. Тижневик „Вільний Світ" з 8 травня, інформуючи про збірку на українські громадські потреби, закликає взяти у ній участь всі українські організації.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: на рік — $24.00, на пів року — $12.50, на 3 місяці — $6.50. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

У поклоні Матерям

Якщо є на цьому світі людська істота, що заслуговує на найбільшу любов і пошану, то це насамперед Мати. І не тільки на любов і пошану, але й на всі найкращі та найшляхетніші почування, що з ними зв'язані чи з них випливають. Бо й справді — за словами Шевченка — „У нашім раї на землі нічого кращого немає, як тая мати молодая з своїм дитяточком малим". Тож і не диво, що Мати є чи не найбільшим джерелом надхнення для письменників, поетів, композиторів, малярів, різьбарів. Також не диво, що в Америці та в багатьох інших країнах у найкращій порі року, другу неділю травня, відзначають як Свято Матері.

Тим часом світ був би куди кращий і куди ліпше було б на ньому жити, якби ми не тільки у Свято Матері, але й кожного дня та кожної години усвідомляли це велике, найбільше між людьми поняття, що ним є Мати. На жаль, це часто приходить щойно тоді, як матері не стає.

У свято Матері члени її родини приносять їй квіти і подарунки, складають їй побажання. Побажаймо ж і ми всім нашим матерям:

— Щоб вони довго жили в повноті сил і здоров'я!

— Щоб вони завжди мали потіху зі своїх дітей!

— Щоб у їх родинах переважали почування любови, добра і краси!

— Щоб у їх громадах переважали мир, взаємна пошана та вирозуміння!

— Щоб їхні посестри в Україні діждались благословення волі!

— Щоб їх усіх і по всі часи Господь мав у своїй ласці і опіці!

Довір'я народу

Ніякий уряд у демократичній країні не може діяти без довір'я народу. У будь - котрій західньоевропейській демократичній державі уряд падає, коли втрачає те довір'я у парляментарному голосуванні. Американська конституція не передбачає можливости зголошувати в Конгресі пропозицію про висловлення недовір'я президентові, і президент не потребує пов'язувати з будь - котрим законопроєктом справу довір'я до нього, бо він має право „вета" проти немилого йому закону. Права „імпічменту" не застосовано ні до одного президента в Америці, дармощо деколи бували спроби зробити це. А втім, американський президент, дармащо обраний у посередньому голосуванні, бо через стейтових електорів, більше пов'язаний з народом, як будь - котрий інший. Зформулював це вже Абрагам Лінкольн у своїй славетній 3-хвилинній Геттисбурзькій промові 19 листопада 1863 року, коли говорив про „уряд народу, через нарід і для народу".

Це властне суто американський феномен, що у найдемократичнішій у світі державі її президент має такі величезні права й таку владу, як її не має ні один президент ані прем'єр у світі. Він є президентом, прем'єром і найвищим командувачем збройних сил в одній особі. У надзвичайних хвилинах він вирішує справи війни - миру і, коли хоче, є фактичним керівником закордонної політики, в якій приймає далекосяглі рішення. Очевидно, він є предметом інколи цілком безпардонної критики збоку членів Конґресу і вільної від будь - якої цензури преси. Його шарпають, йому закидають всякі можливі гріхи. Линдонові Джансонові увірвався терпець слухати таке, і він волів зректися дальшої кандидатури, як обороняти себе. Ричард Ніксон у тому щасливішому положенні, що має раз-у-раз докази повного довір'я від „мовчазної більшости" народу. Для щоденних газет „новинкою", „сенсацією" не є спокій, а авантура. А відомо, що навіть багатотисячну спокійну маніфестацію може зірвати, заколотити і перемінити в хаос гурт добре зорганізованих авантурників. Тому й тепер американські, особливо ліберальні газети повні вісток про ворожих Ніксонові демонстрантів, обурених бльокадою Північного В'єтнаму.

Очевидно, американський президент є теж тільки людиною і тому може помилятися. Але треба вірити, що в даних обставинах він у тій чи іншій справі зробив найкраще. І треба підтримати його, бо підтримка від народу є тією моральною і реальною силою Президента, яка дозволяє йому діяти — для добра народу.

ПОДВІЙНИЙ ЮВІЛЕЙ МИТРОПОЛИТА МСТИСЛАВА

Митрополитові Української Автокефальної Православної Церкви і Митрополитові Української Православної Церкви в З'єднаних Стейтах Америки Владиці Мстиславові 10-го квітня ц. р. пішов 75-ий рік життя, і цієї неділі, 14-го квітня, сповнюється 30-річчя з часу його хіротонії на єпископа УАПЦ у Києві. Українці всіх віровизнань брали й беруть участь у відзначуванні ювілеїв видатних діячів Української Католицької Церкви — 80-ліття Верховного Архиєпископа УКЦеркви Кардинала Йосифа Сліпого, та 80-ліття Архипастиря Скитальців Архиєпископа Владики Івана Бучка, і напевно не тільки православні, але й католики та євангелисти візьмуть участь у вшануванні видатного православного ієрарха Владики Митрополита Мстислава.

14 травня 1942 року в обставинах переслідувань Гестапом відроджуваної УАПЦеркви, в окупованому Києві на прохання Вищого Церковного Управління УАПЦеркви, під час Другого Собору єпископів УАПЦ, висвячено шістьох єпископів між ними і Владику - Ювілята Мстислава, Єпископа Переяславського (у світі Степан Скрипник) — колишнього старшину Армії УНР і українського посла до польського Сейму, відомого у Варшаві з виступів в обороні прав Православної Церкви в Польщі.

Ще в лютому 1942 року завдяки Митрополитові Полікарпові, тогочасному Архиєпископові Луцькому і Ковельському, і з допомогою Архиєпископа Пінського та Поліського Олександра, з благословення Митрополита Варшавського Діонисія висвячено Владику Ніканора і Владику Ігоря. Ці хіротонії дали початок дальшим хіротоніям і розгорненню довго приборкуваних крил УАПЦеркви — без огляду на репресії гітлерівців.

Владика Мстислав походить не лише із славної в нашій історії Полтавщини, а таки із самого міста Полтави. Не малу ролю в його житті відігравало те, що він — небіж Головного Отамана Армії УНР, сл. п. Симона Петлюри. Після поразки Визвольних Змагань жив і працював на Волині, окупованій Польщею. Як активний діяч Українського Волинського Об'єднання і посол до Варшавського Сойму в 1930-39 роках, Владика - Ювілят був єдиним з усіх українських послів Волині, що підписав внесок до Сойму Української Парляментарної Репрезентації про автономію для Українських Земель під Польщею.

Під час другої світової війни, хіротонізований у Києві, Владика Мстислав Переяславський з притаманною цій людині незвичайною вітальністю мандрував, не раз ризикуючи власним життям, по Україні, словом-ділом відбудовуючи нищене впродовж чвертьстоліття релігійне життя. Журнал „Рідна церква" з Нового Ульму в Німеччині, в числі з червня 1972 року, писав, що „вже на рідних землях його подорожі по містах і селах України залишили слід у душах людей. На жаль, не тривало це довго, до того ж його діяльність на рідних землях паралізувало Гестапо. Всю свою енергію зміг виявити Владика Мстислав, як Єпископ УПЦеркви, щойно поза Україною, на еміграції, зокрема в Українській Православній Церкві в ЗСА, в якій він перебуває вже 22 роки і яка завдячує йому дуже багато".

З кінця 1942 року і в 1943 р. Владика Мстислав був ув'язнений Гестапом, а потім перебував під його пильним наглядом. Представники „герренфольку" відчули в ньому діяча великого формату, і не тільки релігійного, а й державного. 1943 року Владика Мстислав був конфінований, у 1944-46 рр. перебував у Німеччині, як Єпископ УАПЦеркви, намагаючись по змозі допомагати всебічно своїм землякам. У 1947-49 рр. перебував у Канаді, як правлячий Єпископ УГПЦ, а з 1950 року — в Америці, як голова Консисторії і заступник Митрополита УПЦеркви в ЗСА Іоана Теодоровича. Осередок українського релігійного і культурного життя Бавнд Брук у стейті Ню Джерзі з його Церквою - Пам'ятником замученим московським голодом у 1932-33 роках, Музеєм і цвинтарем, що його звуть Українським Пантеоном, — це все втілення в життя ідеї і вислід невсипущої праці Митрополита Мстислава, та духовенства і мирян.

Досить перегорнути сторінки американських, канадійських, арґентинських, німецьких, австралійських центральних газет з останніх років, щоб побачити, яку колосальну енергію виявляє Владика і які широкі пляни здійснює. Митрополит Мстислав відомий, як прихильник зближення українських Церков усіх віровизнань, його можна було зустріти на Ватиканському Соборі; не так давно він був обраний Митрополитом УАПЦ на Соборі в Европі; арґентинська преса звітувала про його виступ під час відкриття пам'ятника Т. Шевченкові в Буенос Айресі та полагодження різних справ УАПЦеркви в країнах Південної Америки; австралійські газети писали в квітні 1972 р. про нього з нагоди 6-го Собору УАПЦ в Австралії і містили його світлини з дітьми, в яких Владика - Ювілят справедливо вбачає майбутнє не тільки Церкви, а й України; сотні української молоді, виступаючи в обороні своїх ровесників, жорстоко переслідуваних московською владою за любов до України — з ентузіязмом оплескували промови Митрополита Мстислава біля пам'ятника Кобзареві у Вашингтоні і на Площі Д. Гаммершильда біля Об'єднаних Націй у Ню Йорку. Його участь в оформленні Світового Конґресу Вільних Українців, відома участь в обороні людських прав в Україні під час нарад Комісії Людських Прав Об'єднаних Націй в Тегерані, історичні відвідини та зустріч з Вселенським Патріярхом Атенагорасом в Константинополі та безліч інших вчинків в його служінні Богові і народові назавжди залишаться в нашій історії, як одна із світлих сторінок. Тому то Владика - Ювілят є предметом постійних брутальних і наклепницьких нападів совєтських народовбивців та їх вислужників.

Можна, звичайно, дивуватися, звідки береться така енергія в цієї людини, якій пішов уже 75-й рік. Таємниця вітальности Митрополита Мстислава лежить не тільки в підсонні красуні-Полтавщини: він вірить у те, що чинить, над чим працює — вірить в українську людину і в Україну. Мільйони українських жертв, сказав він недавно, не можуть зникнути безслідно. Кожна українська квітка на Божий Вівтар, і одного дня Воля Провидіння таки здійсниться.

14-го травня привітаємо Високопреосвященного Владику Мстислава з подвійним ювілеєм і з тими здобутками, за які вже тепер об'єктивний історик може сказати про цю людину: видатний український ієрарх і національно - державний діяч.

Леонід Полтава

ЗА МІСЦЕ І ПРАВА ЕТНІЧНИХ ГРУП У КАНАДІ

(Виступ сенатора Юзика в Канадійському Сенаті)

Протягом останніх трьох років у Канаді розгортається — і в пресі і в парляменті — широка дискусія над справою нової конституції Канади. Обов'язуючий досі, як конституція, Акт про Британську Північну Америку, що був виданий ще 1867 року, не відповідає в багатьох відношеннях сучасним зміненим умовам і дійсному становищу Канади, яка з переважно аґрикультурної країни стала розвиненою індустріялізованою й урбанізованою державою, багатомовною і багатокультурною федерацією.

В обличчі цього стану, зокрема, внаслідок все більшого впливу національних груп на державний розвиток Канади канадійський парлямент вирішив започаткувати працю над опрацюванням нової конституції Канади і створив для тієї мети в січні 1970 р. об'єднану комісію канадійського Сенату і Палати Громад. Провівши широку підготовну роботу — 145 публічних зібрань, включно із 72 сесіями в 47 місцевостях різних провінцій та територій і переслухавши 1 486 провідників і представників різних груп і секторів суспільства, ця спільна комісія передала Сенатові в березні цього року своє остаточне звідомлення про вислухані нею думки й опінії разом із своїми рекомендаціями і конкретними пропозиціями на такі чи інші зміни в конституції.

Загальну увагу канадійського Сенату, як і канадійської публічної опінії привернула виголошена в рамцях дебат над цим звідомленням 25 квітня ц. р. промова представника української етнічної групи сенатора Павла Юзика, зокрема його вимога гарантувати в новій Конституції права наявних у Канаді національних мов, в тому числі, крім англійської і французької, як офіційних, також і німецької, української, італійської й інших, як канадійських мов.

Подавши коротко у вступі до своєї промови історію заходів канадійського парляменту для створення нової конституції Канади, сен. Юзик ствердив, що це вперше в історії Канади проведено цього роду широкі переслухання для устійнення думок й опінії суспільства в такій важливій справі, і що зміна конституції проводиться не революційним, але еволюційним шляхом.

Свою ж участь в цьому напрямку сен. Юзик визначив, як устійнення „місця і прав не-британських і не-французьких етнічно - культурних груп у новій конституції Канади", співпрацюючи водночас над розв'язкою і зформуванням багатьох інших завдань та аспектів комісії. Погоджуючись із рекомендацією комісії, що в новій конституції Канади мають бути устійнені і проголошені основні цілі канадійської демократії, тобто держави з вільним народом і вільним суспільством, з великою різноманітністю мовних спільнот, культурних традицій і реґіональної ідентичности, сен. Юзик, як і інші члени комісії, обстоював засаду, що Канада є багатомовною і багатокультурною країною, всі громадяни якої — чоловіки, жінки, молоді і старі, тубільці та метиси і всі етнічні групи мають бути рівними і почувати себе як вдома.

В дальшому сен. Юзик підкреслив важливість 10-го розділу нової Конституції про мовні права, відносно якого комісія рекомендує, щоб англійська і французька мови були визнані конституційно, як дві офіційні мови Канади. Нав'язуючи до статистики населення Канади в часі від 1871 до 1961 р., і до факту, що в цьому періоді кількість британського елементу зменшилася з 60.55 відс. до 43.85 відс. і що кількість інших національних груп, крім французької, яка залишилася майже незміненою, збільшилася з 8.38 відс. в 1871 році до 25.77 відс. в 1961 році, сен. Юзик підкреслив конечність визнати цей третій елемент — не - британську і не-французьку етнічні групи — також конституційно і признати за ними, як за інтеґральною частиною канадійської мовної дійсности, статус канадійських мов. Водночас із цим, погоджуючися з рекомендаціями комісії, щоб офіційними мовами Канади бу-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Любов Коленська

ДВІ МАТЕРІ

Серед картин найбільших віртуозів пензля Рубенса, Тиціяна, Пікассо в мистецьких галеріях світу ви знайдете образ щасливої, задуманої матері і маляти, який символізує відданість і глибоке почування любови.

І скрізь і завжди ласкавого погляду, розумної материнської поради шукають діти, довкола матері гуртується молодь, приходять до неї і старші. Деякі тільки згадують її, бо втратили (в літературі В. Стефаника „Вечірня година", Б. Лепкого „Казка мого життя", В. Симоненка „Лебеді материнства"), інші, щасливі, що ще мають, вшановують її, ловлячи ласкавий погляд, який виключає будь - яку себелюбність, а віддає себе всеціло.

В Америці кожний день приносить новий конфлікт, створює суспільні зміни і тим самим вимагає особливої тонкости і знання сучасного життя. Тут конечна у вихованні дітей бистра й безупинна спостережливість, глибоке вирозуміння та вибачливість і, крім застосування дисципліни й твердости, гнучкість і співзвучність із теперішнім духом часу та його не завжди раціональними вимогами. А ще й треба вирощувати дітей на повновартісних громадян цієї країни і палких, щирих патріотів української землі. Однак, хоча часи нелегкі, українські матері вільні і виховують нове покоління так, як підказує їх уміння і совість. Виростаючи свобідними — свобідно висловлюють вони свої погляди дітям і щиро, не вагаючись, роз'яснюють їм гуманні і суспільні істини.

Зглиблюючи життя матері в Совєтському Союзі, нагадується Страдальна Мати, що могла співчувати своєму Синові, любити Його, але не могла вберегти Його від смерти. Совєтська жінка вічна трудівниця вдома і поза домом, вона, як магнетофонна стрічка, автоматично мусить повторювати гасла Комуністичної Партії, спізнавши безодню їх забріханости і фальшу. І там вона як мати — теж не мати. Ясно, вона має всілякі „права". Їй можна народити дитину, їй можна пестити її. Але пройде кілька років, і цю дитину забирають або вона силою обставин мусить сама віддати її до дитячого садочка. Але коли й вдасться затримати при собі — її дитина вже не її. Бо найважливіше, щоб нав'язати тривалі й тісні відносини — це щирість, а вона з кожним днем маліє, а то зовсім зникає. Там мати не може передати дитині свого світогляду, своїх, ще защеплених від батьків — етичних вартостей, бож як це не страшно сказати — її рідна дитина може на неї донести. І вона мусить кривити душею. Тільки врядигоди скупим променем світла приб'ється від неї до сина - доньки відблиск її правдивої душі і її міркувань.

І так совєтська система

(Продовження на стор. 3-ій)

З НАШИХ БУДНІВ

ВЕСНЯНИЙ ЛИСТ

(Під Свято Матері)

„В нас уже весна, та нікому веснувати з того часу, як не стало нашої Мамуні. Вони — то вже тепер збиралися б копати і садити город, і підбирали б, котрі яйця класти під квочку, і підсівали б насіння, і погримали б час від часу на онучат, що нечемні, все пустують та пустують, та й Данка взяли б до рапорту — що то він за хазяїн, коли в нього на хазяйстві не знайдеться мотузки, щоб теля до жолуба прив'язати.

Такі вони в нас були маленькі і поникли, а так багато їх всюди було, і всім нам команду подавали... І така пуста-порожня лишилася по їхній смерті наша хата! Мамі-небіжці був 84-ий, як відійшли, а от старій Химі вже стукнуло 94 роки, а вона ще далі козу пасе за цвинтарем. Так минаються одна по одній наші старенькі матері, а коли їх не стане, так тоді вже разом з ними і наше село помре — оте давнє-колишнє...

„А воно, село, і так порожніє... Все молоде-здорове тікає до міста, де багато робіт і заробітків. З Кожурова повиїжджала до Львова вся молодь. У школі, в трьох класах, вчиться всього-навсього дев'ятеро дітей. З Водник теж багато живе тепер у Львові, тільки під неділю приїжджають до старих батьків і притранспортовують їм крикливих унуків — клопіт на стару голову. А забираючи дітей додому — тягнуть, що можуть, з продуктів — то яєчко, то морквину, то картоплину, що їх старі мами згорьованими руками на присадибній латці виростили.

„А на Великдень ходили діти до бабуні на цвинтар — носили їм піденіжки і крашанки, що їх самі красили. Менша, Іванка, далі плаче та побивається — чому бабуня сниться щоночі старшій, Галі, а їй — ні?.. Може бабуня більше її не люблять?.. «Вони й тобі напевне сняться, — кажемо, — тільки в тебе ще голова замаленька, щоби всі тії сни спам'ятати. Вони тобі, ці сни, з голови тікають!» То воно, мале, засинаючи, аж до болю тисне ручками головину, щоб затримати в ній сни-зустрічі з бабунею, сни-розмови, сни-казок оповідання в тиху, вечірню годину...

„А старша, Галя, у нас розумниця: зі школи на четвертігга самі п'ятірки приносить! Вже й вірші пише! Ось сама написала віршик «Весна», що починається так:

Весна цвіте, як цвіт калини,
Яка ж хороша ти у нас..."

Ну, дай, Боже, щоб справді була хороша!

Ікер

МАТИ

Хто більш віддає
і трудів і посвяти
Родинному щастю,
великій ідеї
За волю народу
й країни своєї?
Велику цю жертву
приносить лиш мати!

Любов її ніжна —
надхнення в родині,
Вона — джерело
і запалу й спокою;
Вона нас веде
і до краму й до бою,
І молиться Богу
за нас у святині.

Вона нас навчає
життя віддавати
За віру у Бога
і за Україну,
І пісню співає
про долю промінну
Про день перемоги
співає нам мати!

ОЛЕКСА ГАРБУЗЮК

Василь Палієнко

В ПОШУКАХ ПОЧУТТЯ ЄДНОСТИ

(Відвідини Пласту в Австралії.)

Поволі підіймається вгору літак-велетень. Аж дивно, що такі непропорційно малі до величезного кадовба крила можуть втримати його в повітрі. Перше враження всередині літака типу 747 цілком приголомшливе.

Сидячи прив'язаним та розглядаючись на всі боки, спостерігаючи всі ґудзики для контролі та сигналів, ловлю себе на тому, що моя уява полетіла ще швидше, ніж літак, і всі враження починають асоціюватися із тими фантастичними фільмами про міжпланетарні польоти. До реальности приводять стюардеси, які мають мало часу, щоб обслужити за кілька годин 340 пасажирів. Їхня послідовна, плянова праця проходить таким самим способом, як на всіх інших літаках.

Заходами мого друга подорожі пл. сен. Омеляна Тарнавського, який опісля ніколи не пропустив нагоди, щоб не поінформувати всіх, хто ми та куди й чого їдемо, капітан літака проголошує, що йому приємно вітати сімох українських пластунів і пластунок з Канади, які їдуть відвідати українських пластунів в Австралії й взяти участь у їхній зустрічі з нагоди 60-річчя Українського Пласту.

Крайова Пластова Старшина Канади й Станична Старшина в Торонті делеґували під проводом голови Крайової Пластової Ради Канади, пл. сеньйора Омеляна Тарнавського, [illegible] своїх членів, а саме: ст. пл. Олега Кандибу, ст. пл. Зірку Радь, ст. пл. Бориса Сірського, пл. розв. Дарку Шаранович і пл. розв. Михайла Ганча. До цієї групи ще долучилися голова Крайової Пластової Старшини у ЗСА пл. сен. Павло Дорожинський та голова Головної Пластової Булави пл. сен. Василь Палієнко.

Метою подорожі було в першу чергу дати доказ нашим пластунам в Австралії, що вони не самі, що про них думають їхні брати-пластуни й сестри-пластунки за океаном, які так само, як і вони в Австралії, поборюють щоденні труднощі у пластовій праці, а зокрема у збереженні національної ідентичности. Також ми вірили, що особисті зв'язки поліпшать співпрацю і дадуть нагоду краще зрозуміти всі проблеми, з якими зустрічаються у своїх країнах наші пластові виховники.

Обидві цілі осягнено, дружба, яку нав'язали учасники поїздки з Канади до Австралії, допоможе, щоб цього [illegible] відвідали наш континент пластуни й пластунки з Австралії.

Перша зупинка — це Сан Франсіско. Українська колонія тут дуже мала й відносно нова. Ми якраз попали на посвячення української католицької церкви. Цікаво, що вже тут наші люди відчувають, що їх мало і що вони далеко від українського центру східньо-американського континенту. Дехто навіть висловлює докір, що про них тут на Заході ЗСА мало-хто знає. Вони хотіли б, щоб їх частіше відвідувати. Тож не дивно, що хоч пластову молодь там можна порахувати на пальцях двох рук, нашу групу прийняли незвичайно сердечно.

На летовищі в Лос Анджелесі чекали на нас 30 пластунів і пластунок під проводом станичного, пл. сен. Євгена Людкевича. Молодь знайомилася надзвичайно швидко і відразу знаходила цікаві теми для розмови. Дуже приємно провели ми тут кілька годин у товаристві близьким духом і почуваннями молодих друзів.

Гонолюлю та Фіджі — це були короткі зупинки, що їх ми використовували на те, щоб послати картки з поздоровленням до наших рідних та близьких. Дивним було виїхати з Гонолюлю в неділю і після семи годин лету прибути до Фіджі у вівторок — жаль стало одного дня життя.

Без пригод, після перегляду документів, змучені та невиспані, виходимо вранці, у вівторок 20-го грудня в Сиднеї на летовище. Ми були непевні, чи хтось із пластових друзів у Сиднеї прийде нас зустрічати. Але швидко їх завважили — і привітанням не було кінця. Були тут представники станичної старшини, пластприяту, сеньйорату, ст. пластунства, юнацтва та новацтва. Наші сиднейські друзі й подруги мали вже все підготоване. Перше враження з Австралії залишилося дуже приємне.

Сидней своїм положенням, затоками, горбами, великим мостом нагадує Сан Франсіско. Центр цього великого комерційного міста мало різниться від центрів північно-американських міст: рух, реклями, великі крамниці і банки.

Сиднейська українська колонія доволі велика. Найкраща громадська будівля тут — „Дім Молоді", власність СУМ-у. Новою українською церквою, зокрема, цікавляться торонтці, бо її розмалював наш мистець з Торонта — Мирон Левицький. Усі церкви в Австралії нові, так, і вся наша колонія. Українська громада справляє враження зжитої та працьовитої групи людей, яка гармонійно вросла у своє оточення.

З Сиднею два дні ми їхали автом до Мелборну через столицю Австралії — Кенберрі. Перших кілька годин їхали дуже повільно. Нашим „шоферам" треба було призвичаюватись їхати по „неправильному" — лівому боці дороги.

В Кенберрі, використовуючи нагоду, що тут міститься осідок амбасадора Канади, ми склали йому офіційну візиту. Ми оповідали йому про українців у Канаді, а амбасадор п. Мензес — про канадійців в Австралії. Пан Мензес сказав, що австралійці добре ставляться до туристів і що назагал вони дуже ввічливі люди.

Столиця Австралії — невелике, нове, добре заплановане місто з гарними урядовими будинками, розміщеними ніби в парку. Комерційна частина також нова і створює приємну атмосферу.

Дорога з Кенберрі до Мелборну веде через горбистий терен. Краєвид, спершу цікавий, з часом стає сумним: всюди висохла трава, зрідка порозкидані поодинокі дерева. В основному сільське господарство зводиться тут до випасу овець. Відчувається брак води і в кожній заглибині люди збирають воду для своїх тварин. Річок та озер дуже мало.

Мелборн — це друге велике місто, яке конкурує з Сиднеєм. Тепер воно в стадії перебудови. Цікавий мистецький центр, де ми знайшли портрет графа Розумовського. Середина міста має ще декілька вікторіянського стилю будівель, але більшість — це вже переважно модерні будинки. Місто дуже широко розкинене і підміські дільниці сполучені автоекспресами. Погода нам сприяла: було кожного дня соняшно, а температура підносилась до 85-90 ступенів Фаренгайта.

У п'ятницю 24 грудня ми

(Закінчення на стор. 3-ій)

ДВІ МАТЕРІ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

наперед підготовляє жовтенят, далі піонерів, комсомольців — здисциплінованi раби однієї, суспільної рабської душі. І матері прислоняються від своїх дітей важкою заслоною мовчанки, і тільки інколи в отій зловісній тиші прориваються відважні слова правди, що виростають героїських синів героїських матерів В. Морозa, В. Симоненка, Є. Сверстюка, І. Світличного... І ми в подиві до тих матерів, як до найбільших шедеврів духа, створених людством.

Дві українські матері — дві подруги на різних континентах.

— КОРОТКІ ВІСТКИ —

ЗАСТИНА СТУДЕНТІВ ПО КЕМПУСАХ ПРОДОВЖУЄ подекуди мирні, а подекуди бурхливі демонстрації проти антикомуністичної війни у В'єтнамі. У Болдер, Колорадо, студенти „захопили" міст і хотіли припинити автомобільний рух. Поліція розігнала їх сльозоточивим газом, а 70 заарештувала. В Міннеаполісі, Мінн., студенти почали кидати яйця й каміння на поліцаїв, і ті їх розігнали палицями. У Санта Барбара, в Каліфорнії, група студентів-демонстрантів проникла на місцеве летовище, де студенти посідали на злетних доріжках. Тимчасово був припинений рух літаків, але поліція вивезла геть порушників спокою. Найбільше безладдя викликають студенти у стейті Каліфорнія.

ТРЕБА БУДЕ ЩЕ ДВА-ТРИ ТИЖНІ, доки Транспортова Компанія Ню Джерзі зможе повністю відновити автобусовий рух у тому стейті, від чого впродовж уже третього місяця терплять яких 300 000 пасажирів. Тепер механіки відремонтовують застоялі автобуси.

ДЕПАРТАМЕНТ ЮСТИЦІЇ ЗАПРОПОНУВАВ Об'єднаній професійній Спілці Гірників у ЗСА здійснити вибори нових керівних органів спілки. Тому що під час виборів у 1969 році були зловжиття, звільнено з вибраної посади президента спілки Бойла. Вибори мають відбутися в 1973 році. До того часу справами спілки займатиметься призначена Департаментом праці комісія.

ДО СТОЛИЦІ СИРІЇ ДАМАСКУ ПРИЛЕТІВ совєтський військовий міністер маршал Андрей Гречко. З Сирії він мас поїхати до столиці Єгипту Каїро. Москва є головним постачальником зброї для тих двох арабських держав.

Меморандум Українського Євангельського Об'єднання

Ще в кінці березня б. р. Головна Управа УЄО в ПА розіслала відповідний меморандум в справі переслідування Совєтським Урядом українських культурних діячів, які домагаються для українців в Україні тих самих прав, які мають росіяни в Росії та взагалі в Совєтському Союзі.

Ці меморандуми вислано до Президента ЗСА, до Світової Ради Церков, Національної Ради Церков в ЗСА та до Генерального Секретаря Об'єднаних Націй. У своїх останніх трьох меморандумах Головна Управа УЄО в ПА особливо підкреслює, що заарештовані завше виразно підкреслювали, що вони не є антисовєтчиками або антикомуністами. У своїх змаганнях вони все вживали й вживають, ненасильних спротив, готові жертвувати своє життя, здоров'я і свободу.

Головна Управа УЄО в своїх меморандумах просить, щоб згадані організації домагались того, щоб суд над арештованими був відкритий, щоб на ньому були закордонні обсерватори, щоб ОН через спеціяльну комісію прослідили порушування людських прав і основних свобод совєтами в Україні, та щоб перевірили в совєтах працю і умови життя релігійних і політичних в'язнів та їхніх родин і домагалися від совєтів дозволу посилати матеріяльну поміч цим в'язням і їхнім родинам.

Меморандуми до Світової Ради Церков і Національної Ради Церков у ЗСА є підтримані Митрополитом УКЦеркви в Канаді — Максимом Германюком і Митрополитом Української Православної Церкви в ЗСА — Мстиславом Скрипником.

Відзначили 20-ліття Культурного Союзу Українських Трудящих у ЧССР

Прага. — За офіційною статистикою у Чехо-Словаччині живуть 58000 українців. Мала частина з них, тільки 9 000 осіб, належить до Культурного Союзу Українських Трудящих, КСУТ, який відзначив 20-ліття свого існування. КСУТ видає для українців журнал, літературний двомісячник „Дукля", газету-тижневик „Нове Життя" з 1950 року, та місячник „Дружно Вперед". Більшість українського населення живе на Пряшівщині. КСУТ підлягає керівництву й контролі Міністерства культури Словаччини, щороку відбуває фестивалі пісні, танку й художнього слова у Свиднику, фестиваль драми в Меджилабірцях і там же фестивалі української культури і спорту. В розпорядженні КСУТ є два професійні мистецькі ансамблі: Український Народний Театр і Піддуклянський Український Народний Ансамбль співу й танцю. КСУТ утримує зв'язки з Українською ССР, посилає по кілька вчителів „для обміну досвідом" до Києва, влаштовує наукові конференції, співпрацює з Музеєм Української Культури у Свиднику, Музеєм у Гуменному, з українським відділом Радіо ЧССР у Пряшеві та Українською Секцією Словацької Спілки Письменників. На ювілейних відзначуваннях були присутні також делегації з Києва та УСКТ — Українського Суспільно-Культурного Товариства в Польщі; представників українців з Югославії і з Румунії не було.

УКРАЇНЕЦЬ ДЛЯ ЦИРКОВОЇ КОМПАНІЇ

Вінніпеґ. — Довголітній управитель Королівського Вінніпезького Балету дир. Сергій Савчин почав працювати, як заступник президента Конклин Шовс Компанії у Торонті. Конклин Шовс Компанія займається влаштовуванням циркових видовищ.

В ПОШУКАХ ПОЧУТТЯ ЄДНОСТИ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

залишили наші авта в Мельборні, увечері того ж дня на залізничній станції попрощалися з нашими пластовими друзями та подругами і поїхали до Аделаїди.

Пластова Оселя „Бескид" аделаїдської пластової станиці лежить за 17 миль на північ від міста. На Ювілейну Зустріч приїхало коло 400 пластунів і пластунок з усіх осередків Австралії. Відкриття Зустрічі відбулося в суботу о год. 7.30 вечора, з участю єпископа УКЦеркви Івана Прашка, представника консисторії УАПЦ о. прот. М. Плітковського, голови Централі СОУА мґра Миколи Цюрака, голови Союзу Українок пані Вaврик, представника СУМ'у п. Добрянського, голови Шкільної Ради мґра Теофіля Пасічниченка, представників інших наших товариств та також великої кількости батьків.

Звичайно, найбільшою атракцією для австралійської пластової молоді були гості з Канади. Одні хотіли навчитися від них нових пісень, інші хотіли знати, „як це ви там у себе робите?" Розмовам, запитанням та відповідям не було кінця. Чи був час на спання — не знаю. Спільні ватри, виступи, теренові ігри, прогулянки за тиждень так зблизили нашу молодь з Австралії й Канади, що коли прийшов день від'їзду, то всі хотіли засумовані і не знали, як виявити свою дружбу.

На летовище в Аделаїді, звідкіля канадійці вилітали в суботу 31-го грудня до Сиднею, виїхала доволі велика група австралійських пластових подруг і друзів. Тут ще раз відбулося прощання. Не одному й не одній стиснулося горло, появилися навіть сльози в очах.

Такі переживання в'яжуть нашу молодь по цілому світі в одну національну спільноту. Переконання й відчуття не купити. Може такого роду подорожі, як ця нашої пластової молоді з Канади до Австралії, такі відчуття витворюють.

(Кінець.)

ЗА МІСЦЕ І ПРАВА ЕТНІЧНИХ ГРУП У КАНАДІ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

ли мови англійська і французька, сен. Юзик підтримав вимогу тієї комісії, щоб мовні права інших етнічних груп визнати на провінційному рівні, тобто в тих провінціях Канади, де етнічні групи значищі своєю кількістю.

Дякуючи Сенатові і керівникам комісії за визнання мовних і культурних прав етнічних груп, як третього елементу в новій конституції Канади, сен. Юзик назвав це здійсненням мрії свого життя і своїх змагань. У відповідь на запит одного із сенаторів, в який спосіб можна зреалізувати визнання прав за мовами етнічних груп, сен. Юзик підкреслив, що комісія визнала ці права загально, а гарантувати їх мали б провінції, допускаючи етнічні мови й культури у шкільництві, як також у провінційних леґіслятурах та судах. Усі етнічні мови мусять бути визнані як частина канадійської дійсности й одержати можливість вільного розвитку в межах Канади. Тільки в такий спосіб, — заявив сен. Юзик, — „модерна конституція для Канади зможе підтвердити нашу віру в нас самих і в нашу країну", і тільки з такою вірою можна буде збудувати „велику й динамічну канадійську націю".

Як виходить із звідомлення парляментарної комісії для опрацювання нової конституції і з прихильного прийняття промови сен. Юзика в Сенаті, місце і права етнічних груп в новій конституції Канади будуть забезпечені по лінії рекомендацій комісії і по лінії вимог сен. Юзика.

ВЕТЕРАНИ В'ЄТНАМСЬКОЇ ВІЙНИ СКЛАДАЮТЬ майже 5 відсотків усієї робочої сили ЗСА, їх нараховується тепер трохи більше, як 3 мільйони людей. За минулий рік працю дістали понад пів мільйона ветеранів. Найбільше труднощів знайти працю мають ветерани, переважно з меншостевих груп, котрі не мають ніякого фаху.

ІВАН МАРТЮК

бувший директор Центросоюзу у Львові, головний організатор „Січей" до 1-ої світової війни на Поділлю, член багатьох українських установ, старшина УГА, кооперативний діяч

помер нагло на вилив крови до мозку дня 26-го квітня 1972 р. у Свідниці, воєвідство Вроцлав у Польщі.

Покійний народився в Україні, в Скелі Подільській 19-го вересня 1889 року.

У глибокому смутку:

ХРИСТИНА ГОЛОМБЕК, дочка, зять і двоє внуків у Польщі
ПАВЛИНА ДЗІСЯК, сестра з родиною
МИКОЛА МАРТЮК, брат з родиною
ОЛЕНА КОВАЛИШИН, сестра з родиною, все в Україні
СИЛЬВЕСТЕР МАРТЮК, брат з родиною
ДАРІЯ ГУСАР, сестрінка з родиною
ЯРОСЛАВ БУКАЧЕВСЬКИЙ, сестрінок з родиною
ЗВЕНИСЛАВА ЗАХАРЧУК, братаниця з родиною
ЛЕВ МАРТЮК, братанок з родиною — усі в ЗСА
СТЕПАН МАРТЮК, братанок з родиною
СТЕФА ПАСТУШЕНКО, сестрінка з родиною
ТАРАС БУКАЧЕВСЬКИЙ, сестрінок з родиною
ДАНИЛО СТРУК, сестрінок з родиною — усі в Канаді

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Приятелями і Знайомими, що дня 11-го травня 1972 року по довгій і тяжкій недузі, на 68-му році життя відійшов від нас у Вічний Спочинок наш Найдорожчий

МУЖ, БРАТ і ВУЙКО

бл. п. ЮЛІЯН ВЕНКЕ

уроджений 27-го травня 1904 року в Жидові на Буковині.

ПАНАХИДА відбудеться в неділю, 14-го травня 1972 р. в год. 8-ій веч. в похоронному заведенні Литвин і Литвин, 801 Springfield Ave., Irvington, N.J.

ПОХОРОН у понеділок, 15-го травня 1972 р. о год. 9-ій рано з похоронного заведення до Української Православної Св. Тройці Церкви, Lyons Avenue в Ірвінґтоні, а звідти на Український Православний Цвинтар у Бавнд Бруку, Н. Дж.

В глибокому смутку, горем прибиті:

дружина — ІРИНА
сестра ЄВГЕНІЯ ПТАШНИК з родиною
брат ГРИГОРІЙ ВЕНКЕ з родиною

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК У США

висловлює глибоке співчуття Дійсним Членам УВАН у США проф. д-рові БОГДАНОВІ і проф. д-рові ЛЮБОМИРОВІ ВИНАРАМ

у їх горі — смерть Батька 8-го травня 1972 року

сл. п. Проф. Д-ра Івана Винара

Замість квітів на свіжу могилу

бл. п. Романа Вітковицького

на Фонд Катедри Українознавства в Гарварді зложили 195.00 долярів:

В. М. Андрюки	А. Г. Козарі
Н. М. Базарки	П. З. Крулі
К. Т. Бені	В. О. Леви
Т. С. Дячки	М. І. Лиси
Д-р О. і А. Гаврилюки	Надраги
Ю. М. Галущинські	Ю. В. Повстенки
О. Х. Громоцькі	Н. В. Пилипці
І. Н. Гавдяки	І. У. Сосі
В. А. Забіяки	М. І. Станичі
О. І. Зінюки	Н. М. Терлецькі
	С. Л. Яросевичі

З ПРИВОДУ 20-ТИ ЛІТТЯ З ДНЯ СМЕРТИ (13-го травня 1952 року) мого Незабутнього, Найдорожчого МУЖА

інж. Євгена Брилинського

замість квітів на Дорогу Могилу складаю 15.00 долярів на Воєнних Інвалідів.

ОЛЕНА БРИЛИНСЬКА

Замість квітів на свіжу могилу

бл. п. Володимира Старожитника

підстаршини сотні Дудинського Українських Січових Стрільців, зложили на дар Українському Інвалідові слідуючі особи:

Старожитник Северин	$10.00	Всеволод Володимир	5.00
Старожитник Роман	10.00	Бембін Юлія	1.00
Старожитник Анна	5.00	Мек Лора	1.00
Ратич Ганна	5.00	Келмер Беді Анн	1.00
Мастикаш Богдан	10.00	Васілов Матильда	2.00
Роговський Володимир	5.00	Венке О.	2.00
Панкевич Порфірій	5.00	Злотескі Рут і Михайло	1.00
Слободян Михайло	5.00	Керда Г.	5.00
Гринюк Богдан	5.00	Попіль Михайло	2.00
Марусь Володимир	5.00	Грень Володимир	2.00
Сосяк Ярослав	5.00	Ровенко Микола	2.00
Гордієнко Анастазія	3.00	Мельничук Степан	2.00
Птащник Євгенія	5.00	Білас Михайло	3.00
Отрок Михайло	5.00	Попюк Стефан	2.00

Разом $120.00

Пам'яті Софії Омельченко-Зарицької

На передмісті Парижу Шеннв'єр закінчилося життя відомої української артистки - малярки Софії з Зарицьких Омельченко. Смерть настала при пожежі, без порятунку.

24-го квітня 1972 р. відбувся похорон з участю д-ра Богдана Феденка, племінника маляра Петра Омельченка по матері, Ніни Феденко та інших осіб. Софію Зарицьку поховано на сільському цвинтарі біля її мужа-артиста - маляра Петра Омельченка, що помер у р. 1952. 20 років була Софія вдовою.

Народжена в Перемишлі в культурній родині, Софія замолоду виявила нахил до малярства й музики. Після першої світової війни вона вирішила завершити свою освіту в чеській Академії Мистецтва в Празі й була високо оцінена своїми професорами. Працювала теж в Українській Мистецькій Студії в Празі, яку заснували Дмитро Антонович, Мако, Мозалевський та інші. Студентка Чеської Академії Софія була діяльна також у скульптурі.

У Празі вона одружилася із своїм колегою, що вчився у Чеській Академії — Петром Омельченком, сотником Армії УНР. У 1919 р. він служив деяких час в охороні головного отамана С. Петлюри. По закінченні студій у Празі П. і С. Омельченки переїхали в Париж, де належали до ґурту українських мистців, що оселилися у столиці Франції: Василь Перебийніс, Василь Хмелюк та інші. Свої мистецькі твори обидвоє з успіхом показували на різних виставках і критика давала високу оцінку їхній творчості. Петро Омельченко написав також книгу - підручник для малярів, як виготовляти фарби, бо фабричні фарби деколи „линяють".

Цю книгу видано в Харкові українською мовою, коли ще не було сталінської „генеральної лінії".

Петро і Софія не були практичні в житті і деколи терпіли від спекулянтів-шахраїв, що брали їхні образи на комісову продаж і потім зникали без сліду.

Тяжкі часи настали для них за другої світової війни під німецькою окупацією Парижу 1940 р. Петра Омельченка взято на роботу і він тільки в скупі, вільні хвилини міг малювати. Довелося обом терпіти недостачі і бідувати. Похитнулося здоров'я Петра Омельченка і він помер в Шеннв'єрі навесні 1952-го року, незадовго перед приїздом свого племінника Богдана Феденка з Німеччини до Парижу.

Смерть мужа тяжко пригнітила Софію. Вона не хотіла покинути невеселої околиці над Марною, близько залізниці, де один за одним поїзди учиняють щохвилини гуркіт. Однак не кидала мистецької праці, і її картини були щороку на виставках „Незалежних" (Індепендантс) у Парижі, як теж і за океаном. Багато картин своїх вона дарувала різним людям. Жила дуже скромно, держала вірного пса, щоб стеріг хату, коли вона виїздила до міста.

Петро і Софія Омельченки залишили в моєму приміщенні в Празі, перед від'їздом до Парижу, свої картини. Були то переважно малюнки олійні та пастельні. Коли мені довелося з сином виїздити з Праги в квітні 1945-го р., то не було можливости взяти з собою ті малюнки. Був там і портрет ген. Мих. Омеляновича-Павленка (пастеля), мальований у прямій перспективі, так, що очі при зміні позиції неначе рухаються - дивляться на глядача.

Скульптури Софії Зарицької залишилися в Празі, в чеській Академії. Відомий український журналіст Максим Гехтер був захоплений цими скульптурами і казав, що хотів би їх придбати.

Несподівано - трагічно завершилося життя визначної артистки - малярки. Багато могил талановитих українців, вирваних з рідного ґрунту, розсіяно на всіх континентах. І ось, нова, свіжа могила...

А були б вони, в інших обставинах, у вільній Україні, окрасою культури свого народу на його землі.

П. Ф.

Ляльковий Театр 90-го Відділу СУА у Філядельфії

24-го квітня ц. р. Ляльковий Театр порадував наших наймолодших новою виставою - казочкою: „Петрусь і вовк". Ця вистава і групова гра і забава після неї не тільки розважає, але й виховує дітей. Зміст казочки (переклад з англійської мови) дуже вдалий. Петрусь це винахідливий, відважний хлопчина, якого варто наслідувати. Ведучий — Володя Карпінич добірною українською мовою, під музику композитора Сергія Прокоф'єва виразно пояснював думки і дії дійових осіб. Декорації намальовані Юрієм Гурою доповнювали ефект вистави. Оригінальний задум пустити пір'ячко на залю від качки, яку проковтнув вовк, викликало у малечі велике захоплення. Після вистави й короткої перерви почалась групова гра - забава, в якій взяли участь усі діти. „Чародій" — студент Юра Пазуняк „перетворив" їх у квіточок. Кожна дитина дістала на голівку гарну шапочку - квітку, мак або волошку. Почалась гра в колі. Радісні розчервонілі личка були доказом того, що такі забави і вистави потрібні дітям.

Ведення лялькового театру це нелегка праця, вона вимагає посвяти часу, терпеливости, уміння і, звичайно, коштів. Союзянки 90-го Відділу очолюваного головою Любою Процик люблять дітей і тому відважились започаткувати і розвивати цю велику виховну працю. Зокрема багато потрудилась керівничка Лялькового Театру — Зеня Черник, яка крім цього підготовила групову гру - забаву в колі з відповідними дійовими особами (Вовк — студент Процик та інші), і поробила шапочки — квіти, яких було кілька десятків. Діти були в захопленні від усього того, що бачили, чули, а найголовніше самі приймали участь. Під час таких забав діти засвоюють добру українську вимову, розвивають свої естетичні почуття, перестають бути соромливими, а деякі пробують виявити свою ініціятиву. Ті щасливі діти, які були присутні на цій виставі і забаві, довго, а старші віком може і ціле життя, згадуватимуть про неї. Лишається побажати, щоб такі вистави і забави відбувалися частіше, а батьки, щоб приводили на них дітей дошкільного віку. Союзянкам 90-го Відділу належиться подяка від громадянства за їхню велику, безкорисливу працю.

Марія Ганіна

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

НЕДІЛЯ, 14-го ТРАВНЯ 1972 р.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Збори Т-ва Єдність Відд. 63 о год. 12-ій дня в домі Горожан, 847 N. Franklin St. Проситься чл. вирівнювати вкладки найдальше до 25 кожного місяця. — С. Филик, фін. секретар.